

Deklaracija o načelima tolerancije

(usvojena i potpisana od strane država članica UNESCO-a . 16.studenog 1995.)

Države članice Organizacije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, znanost i kulturu, susrevši se u Parizu na 28. zasjedanju Opće skupštine, od 25. listopada do 16. studenog 1995.,

Predgovor

Imajući u vidu da se u Povelji UN kaže "Mi, narodi Ujedinjenih nacija, odlučni dasačuvamo buduće naraštaje užasa rata,... da ponovo potvrdimo vjeru u osnovna prava čovjeka, u dostojanstvo i vrijednost čovjeka,... pa u tu svrhu budemo tolerantni i živimo zajedno u miru kao dobri susjedi",

Podsjećajući da se u Predgovoru Ustava UNESCO-a, usvojenog 16. studenog 1945. kaže da "ukoliko se želi da mir ne propadne, on se mora zasnovati na intelektualnoj i moralnoj solidarnosti čitavog čovječanstva",

Podsjećajući također da Opća deklaracija o ljudskim pravima potvrđuje da "svaki čovjek ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjerskog opredjeljenja" (članak 18.), " na stav i njegovo iznošenje"(član 19), i da bi obrazovanje "trebalo da unapređuje razumijevanje, toleranciju iprijateljstvo među narodima, različitim rasnim ili vjerskim grupama" (članak 26.).

Navodeći važne međunarodne instrumente:

- Međunarodni sporazum o građanskim i političkim pravima,
- Međunarodni sporazum o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Konvenciju o odstranjivanju svih oblika rasne diskriminacije,
- Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida,
- Konvenciju o pravima djeteta,
- Konvenciju iz 1951. o statusu izbjeglica i Protokol i regionalne instrumente iz 1967. godine,
- Konvenciju o odstranjivanju svih oblika diskriminacije prema ženi,
- Konvenciju protiv mučenja i drugih surovih, nehumanih i ponižavajućih postupaka ili oblika kažnjavanja,
- Deklaraciju o odstranjivanju svih oblika netolerancije zasnovanih na vjerskom ili drugom osobnom opredjeljenju,
- Deklaraciju o pravima ljudi, pripadnika nacionalnih, etničkih, vjerskih i jezičnih manjinskih grupa,
- Deklaraciju o mjerama za odstranjivanje međunarodnog terorizma,
- Bečku Deklaraciju i akcijski program Svjetske konferencije o ljudskim pravima,
- Deklaraciju i akcijski programi usvojene na Svjetskom samitu o društvenom razvoju u Kopenhagenu,
- Deklaraciju UNESCO-a o rasama i rasnim predrasudama,
- UNESCO-vu Konvenciju i preporuku protiv diskriminacije u sferi obrazovanja,

Imajući u vidu ciljeva trećeg desetljeća u borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije, Svjetskog

desetljeća za obrazovanje o ljudskim pravima i Međunarodnog desetljeća za domorodačko stanovništvo u svijetu,

Uzimajući u obzir preporuke regionalnih konferencija, organiziranih u okviru Godine UN za toleranciju, a u suglasnosti sa Rezolucijom 27C 5.14 Generalne konferencije UNESCO-a, kao i zaključke i preporuke drugih konferencija i sastanaka organiziranih od strane država članica, a u okviru programa Godine UN za toleranciju,

Uznemireni trenutnim porastom postupaka netolerancije, nasilja, terorizma, ksenofobije, agresivnog nacionalizma, rasizma, antisemitizma, isključivanja, marginalizacije i diskriminacije, usmjerenih protiv nacionalnih, etničkih, vjerskih ili jezičnih manjina, izbjeglica, radnika migranata, imigranata i ugroženih grupa unutar društva, kao i postupaka nasilja i zastrašivanja protiv pojedinaca, kojima se ugrožavaju sloboda mišljenja i izražavanja - što sve prijeti učvršćivanju mirai demokratije, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu, i predstavlja prepreke razvoju,

Naglašavajući odgovornosti država članica da razvijaju i ohrabruju poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda za sve, bez podvajanja na rase, pol, jezik, nacionalno poreklo, vjersko opredjeljenje ili invaliditet, i boreći se protiv netolerancije

USVAJAJU I SVEČANO PROGLAŠAVAJU DEKLARACIJU O PRINCIPIMA TOLERANCIJE,

Odlučujući *se* da preuzmu sve potrebne pozitivne mjere na unapređivanju tolerancije u našim društvima, jer ona nije samo princip u razvoju, već i potreba za mirom i ekonomskim i društvenim napretkom svih naroda.

Proglašavamo sljedeće:

Članak 1.

ZNAČENJE TOLERANCIJE

1.1 Tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje velike raznovrsnosti kultura u svijetu, oblika izražavanja i oblika humanosti. Potaknuta je znanjem, otvorenošću, komunikacijom i slobodom mišljenja, savjesti i uvjerenja. Tolerancija je ravnoteža u razlici. Ona nije samo moralna obaveza, već i politički, odnosno pravni zahtjev. Tolerancija je vrijednost koja čini mir mogućim, i doprinosi zamjenjivanju kulture rata kulturom mira.

1.2 Tolerancija nije ustupak, snishodljivost ili popustljivost. Iznad svega, ona je aktivni stav podstaknut priznavanjem univerzalnih ljudskih prava i osnovnih sloboda drugima. Ni u jednom slučaju se ne može koristiti za opravdavanje kršenja tih osnovnih vrijednosti. Tolerancijapostoji kod pojedinaca, grupa i država.

1.3 Tolerancija je odgovornost koja podupire ljudska prava, pluralizam (uključujući i onaj kulturni), demokratiju i vladavinu zakona. Ona obuhvata odbacivanje dogmatizma i apsolutizma ipotvrđuje standarde uspostavljene u međunarodnim instrumentima za ljudska prava.

1.4 Dosljedna u poštovanju ljudskih prava, tolerancija ne znači i toleriranje društvene nepravde ili napuštanje odnosno ublažavanje osobnih uvjerenja. To znači da je neko slobodanda se pridržava svojih uvjerenja i prihvaća da se i drugi pridržavaju njihovih. To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno raznovrsna po izgledu, položaju, govoru, ponašanju i vrijednostima, imaju pravo da žive u miru i budu to što jesu. To također znači da se nečiji stavovi nemogu nametati drugima.

Članak 2. NA RAZINI DRŽAVA

2.1 Tolerancija na razini država zahtjeva pravedno i nepristrano zakonodavstvo, provođenje zakona i sudski i administrativni postupak. Također zahtjeva da se svakom pojedincu omoguće ekonomske i društvene mogućnosti, jednakog nivoa dostupnosti, bez ikakve diskriminacije. Isključivanje i marginalizacija mogu voditi do frustracija, neprijateljstava i fanatizma.

2.2 Države bi morale ratificirati postojeće međunarodne konvencije o ljudskim pravima kako bi se ostvarilo tolerantnije društvo. One bi također trebale ratificirati prijedloge za nove zakone, tamo gdje je to potrebno, a radi osiguravanja jednakog tretmana i mogućnosti za sve grupe i pojedince u društvu.

2.3 Od iznimne je važnosti za ravnotežu na međunarodnom planu da pojedinci, zajednici nacije prihvate i poštuju višekulturni karakter čovječanstva. Bez tolerancije ne može biti mira, a bez njega ni razvoja, odnosno demokracije.

2.4 Netolerancija može poprimiti oblik marginalizacije najugroženijih grupa u društvu i njihovo isključivanje iz društvenog i političkog angažmana, kao i oblik nasilja i diskriminacije protiv njih. Kao što je potvrđeno u Deklaraciji o rasama i rasnoj diskriminaciji "Svi pojedinci igrupe imaju pravo na raznolikost". (član 1.2)

Članak 3. SOCIJALNI ASPEKTI

3.1 U modernom svijetu tolerancija je važnija nego ikada ranije. To je doba koje karakterizira globalizacija ekonomije i brzo rastuća pokretljivost, komunikacije, integracije i međuzavisnost, velike migracije i razmještanje stanovništva, urbanizacija i mijenjanje društvenih obrazaca. Pošto svaki dio sveta karakterizira raznolikost, brzo povećavanje netolerancije i sukoba potencijalno ugrožavaju svaku regiju. To je globalna prijetnja, i nije ograničena ni na jednu zemlju.

3.2 Tolerancija je potrebna među pojedincima, ali i na nivou obitelji i zajednice. Njeno unapređenje i oblikovanje stavova otvorenosti, međusobnog uvažavanja i solidarnosti bi se trebalo odvijati u školama i na sveučilištima i veleučilištima, kroz oblike neformalnog obrazovanja, kod kuće i na radnom mjestu. Masovni mediji su u prilici da odigraju konstruktivnu ulogu u omogućavanju slobodnog i otvorenog dijaloga i rasprave, šireći vrijednosti tolerancije, i naglašavajući opasnosti od ravnodušnosti prema sve većem broju netolerantnih grupa i ideologija.

3.3 Kao što je to potvrđeno UNESCO-ovom Deklaracijom o rasama i rasnim predrasudama, moraju se poduzeti mjere radi osiguravanja jednakosti u dostojanstvu i pravima za pojedince i grupe, gdje god je to potrebno. U tom smislu, posebnu pažnju bi se trebalo pokloni ugroženim grupama koje su u socijalnom ili ekonomskom pogledu u nepovoljnijem položaju od drugih, a kako bi im se omogućila zakonska zaštita i društvene mjere, koje su na snazi, posebno u pogledu smještaja, zapošljavanja i zdravlja. Pažnja bi se usmjerila i na poštovanje njihove autentične kulture i vrijednosti, i omogućavanja njihovog društvenog napredovanja, onog u pogledu karijere, i njihove integracije, posebno kroz obrazovanje.

3.4 Trebalo bi provesti odgovarajuće znanstvene studije i stvaranje mreža kako bi se koordinirao odgovor međunarodne zajednice na ovaj svjetski izazov. To bi uključilo duboku društvenu i znanstvenu analizu uzroka i efikasnih protumjera, kao i istraživanje i nadgledanje kao podršku kreiranju politike i aktivnosti uspostavljanja standarda od strane država članica.

Članak 4. OBRAZOVANJE

4.1 Obrazovanje je najefikasnije sredstvo za sprečavanje netolerancije. Prvi korak u obrazovanju za toleranciju jest naučiti ljude koja su to prava i slobode koja dijele sa drugima, kako bi se onda mogla i poštovati, i povećanje spremnosti da se ista zaštite od drugih.

4.2 Obrazovanje za toleranciju bi trebalo smatrati preko potrebnim imperativom; zato je neophodno unaprijediti sistematske i racionalne metode učenja o toleranciji, koje bi se ticale kulturnih, društvenih, ekonomskih, političkih i vjerskih izvora netolerancije, glavnih uzroka nasilja i isključivanja. Obrazovne politike i programi bi trebali doprinijeti razvoj razumijevanja, solidarnosti i tolerancije među pojedincima, kao i među etničkim, socijalnim, kulturnim, vjerskim i jezičnim grupama i nacijama.

4.3 Mi se zalažemo za podršku i provođenje programa istraživanja društvenih znanosti i obrazovanja za toleranciju, ljudska prava i nenasilje. To znači posvećivanje posebne pažnje boljoj obuci nastavnika, nastavnom planu, sadržaju udžbenika i časopisa, i drugih obrazovnih materijala uključujući nove tehnologije u obrazovanju, obrazovanju samosvjesnih i odgovornih građana, otvorenih prema drugim kulturama, sposobnih da cijene vrijednost slobode, puni poštovanja prema ljudskom dostojanstvu i razlikama, i kadri da spriječe sukobe ili ih razriješe nenasilnim sredstvima.

članak 5. AKTIVIZAM

Odlučni smo raditi na unapređenju tolerancije i nenasilja kroz programe i institucije na polju obrazovanja, znanosti, kulture i komunikacija.

članak 6. MEĐUNARODNI DAN TOLERANCIJE

Kako bi se proširila javna svijest, naglasile opasnosti od netolerancije i odlučno reagiralo i djelovalo u podršci unapređivanja tolerancije i obrazovanja, svečano proglašavamo 16. studeni Međunarodnim danom tolerancije, koji će se obilježavati svake godine.